

DOCUMENTS

El paper d'un portaveu vist des de *La Cataluña*

Óscar Costa; Antoni Guirao

HISTORIADORS

El paper dels portaveus com a aglutinadors i catalitzadors dels grups intel·lectuals i la seva projecció cultural política, no escapaven als mateixos equips de redactors ni a les forces que el sustentaven.

La Cataluña va ser un dels portaveus catalans més significatius a començament dels segle XX. Va aparèixer, el 1907, a l'escalf del clima de mobilització provocat per l'èxit de la Solidaritat Catalana. S'ha assenyalat la concomitància de dates i objectius amb altres portaveus del sud d'Europa, com ara la publicació italiana *La Voce*, que buscaven redefinir l'espai d'acció de l'intel·lectual tot polititzant-lo i a la vegada donant resposta al clima de pessimisme del tombant de segle, tot cercant un programa que potenciés l'esperit nacionalista i fins i tot expansiu de les velles nacions mediterrànies. La revista va ser impulsada per un equip de joves tècnics i intel·lectuals que constituïen el nucli actiu de la Joventut de la Lliga Regionalista, la qual cosa la convertia en el portaveu, més o menys oficiós, del grup. Des d'aquesta situació privilegiada es poden resseguir a les seves pàgines la intensa activitat política i cultural normalitzadora d'aquest nucli. Es pot establir la nòmina de col·laboradors fixos (Tallada, Vidal i Guardiola, Rucabado i Comerma, Esclasans, Carner, Bofill i Mates), en general plomes que s'iniciaven aleshores i que van tenir, en molts dels casos, un llarg futur en les seves àrees

professionals respectives. També es poden detectar els mestratges de Prat, Graells, d'Ors i Torrendell, entre d'altres. El tarannà regeneracionista quedava també reflectit en la voluntat d'incidir, més enllà de l'espai català, en el debat regeneracionista que mantenia el món espanyol, raó que explica que hagi estat inicialment publicada en castellà.

Caldria assenyalar encara l'interès prestat als corrents culturals europeus, el seguiment atent dels temes i de les preocupacions d'altres portaveus estrangers (com ara la Nova Antologia), la participació a congressos, els contactes amb personalitats rellevants de la cultura del primer nou-cents, tot plegat orientat a introduir a Catalunya, i de retruc a Espanya, noves idees capaces de concretar noves polítiques.

L'equip de redactors (com altres esferes del catalanisme), però, va experimentar el trasbalsament que va significar la Setmana Tràgica, i la consciència de la frustració, almenys immediata, dels seus projectes d'àmbit estatal, com queda expressat entre línies al document que presentem. En canvi, davant seu s'obria la perspectiva institucional que oferia el projecte de la Mancomunitat, i que a l'altura de 1913 es podia entendre com l'aprofundiment de la política cultural iniciada per Prat a la Diputació, que es concretava en la intensa activitat normalitzadora i tècnica endegada aquells anys. El canvi de llengua adoptant el català apuntava en aquesta direcció però també podia estar avançant la radicalització catalanista d'un sector que es posa de manifest molt poc temps després durant el període de la Guerra Europea.

El conjunt d'aquests aspectes queda de manifest a l'article editorial on justificaven la nova orientació i que oferim com a testimoni d'una reflexió sobre el paper dels portaveus intel·lectuals feta des de la mateixa experiència.

CONTINUACIÓ

De tant resclosida que havia estat la gent catalana, en pervingué l'afebliment de la nostra nacionalitat i els vicis tradicionals que ens incapacitaven, gairebé, per tota acció de govern.

És per això que ara entenem, com el dia que plens de generosos entusiasmes ens llençàvem, amb el primer número d'aquest setmanari, a una acció catalanista exterior, que és d'eficacíssima oportunitat que els nostres surtin a les porxes i esbatanin els finestrals dels miradors i guaitin enfora i, feta coneixença amb ell, a la plaça comunal.

Ço qui es gairebé impossible es fer res de positiu, es desvetllar les activitats surmortes d'altres contrades i regions, es desplegar cap hegemonia, amb converses indefinides –per no dir ab monòlegs– de la finestra estant. Sense la col·laboració dels requerits no hi valen mica les bones paraules. La obra de regeneració col·lectiva es, com la singular, eminentment personal. La nostra missió es la d'avivar els esperits, la d'entrenar-los a l'acció peculiar de cada tocom, associant-los a l'obra general i predicant-los la bonanova, mesclats amb apòstols de la terra llur i atañant-nos-hi, perquè'n facin cabal, el més possible.

D'aquest relatiu contacte, a través de la revista, amb els altres nuclis redivius de l'Ibèria, n'hem trata la preuada confirmació de una sospita. Els homens més clarividents d'Espanya, les gents obertes, els elements generosos de la península, no s'interessen per les nostres deferències ni pels nostres sermons, sino per la nostra història, per la nostra psicologia, per la nostra vida real. De nosaltres, ço que més gusten es tot ço qui és català, ço qui constitueix la nostra raó de ser o de diferenciació. Dels nostres poetes en sabem les poesies immortals, les caldes estrofes catalanesques, ignorant per ventura la llarga labor paral·lela d'uns articles o d'uns versos en castellà cerebralment correctes.

Traduint-nos, per us d'ells, en castellà, ens arriscàvem a que manta mitjanja ens seguis per les nostres teories i no pel nostre esperit, a que algun inquiet prengués la nostra política com una enginyosa novetat i no com una naturalíssima renaixença i a que els provincians, al contemplar els nostres fets o al oir-ne la narració, no penetrant-ne la intensa causa, que es el misteri de la vida, restessin, desconcertats i es malfiessin de nosaltres.

Amb aquests inconvenients i tot, podíem persistir en la nostra primera etapa, mentres algú més s'encarregava d'ensajar, lo que es essencial avui dia, la revista catalana. Mentre lo necessari era això algú se'n

captenia, podíem abandonar-nos a una piadosa i útil prodigalitat d'esforços. Mes ara no hi havia revista catalana. Després d'un seguici d'intents ardidíssims i malhaurats, fracassà el darrer i un dels més sòlids, escomès per la fracció més selecte de la joventut esquerrana.

Heus aquí perquè, recollint una implícita comanda nacional, a l'abast del primer estol de bona voluntat qui gosà dur-la a compliment, fem la CATALUNYA en català.

Fer-la en català, no es desfer, sino continuar la nostra història. Ens lliga amb la passada etapa allò que en constitueix la característica. El nostre criteri, el nostre sentit nacionalista segueix essent el de suara.

Per proselitisme, per guany i profit de lo essencial, ens absteníem de lo altre. Per això la nostra plataforma –amb tot i ser nacionalista– no semblava, tot d'una gaire nacional. Més aviat genèrica. Teories més o menys abstractes de política general, com a doctrina; ètica, com a base humanista; un cert accent contemporani; heus-aquí les tornades habituals de la nostra vella actuació.

Feta la revista en català, totes les coses s'encomanaran, a les seves planes, aquella transcendència, alhora palpable i voladiça, del verb. La política, la economia, la ètica, esdevindran nacionals, es a dir, vivents i vivificadores. I seran acompanyades de la història i de les lletres, Catalunya, Iberia, la Religió, l'Art, la Ciència, seran més significatives i concretes.

La revista en castellà imposava una constant violència, massa forta per sostenir-la totes les setmanes indefinidament. Car poden escriure's fàcilment revistes i àdhuc infolis en castellà quan es tracta d'un placèvol diletantisme; però la nostra CATALUNYA intentava parlar, en castellà, de coses vives. Aquesta era la tortura.

Per això només els apostòlics abrandats, els qui, de plèthora d'idees, de paraules i de sentiments, sobrixen i es vessen, foren els qui escometen l'alta empresa, amb la simpatia, gairebé no més que amb la simpatia, dels depuradors i dels concentrats.

No, no volem el canvi, iniciat avui, sigui pres com una novetat. Massa temptatives malversades ens recomanen moderació i perseverància, per que no procurem servir, com un títol de glòria i com una ferma garantia de serietat la nostra humild i encara no vençuda continuació.

NOTA DE REDACCIÓ

Catalunya, 18 de gener de 1913, pàg. 1 i 2